ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Ημερομηνία: 10-2-2024

Α. Κείμενα

α΄ απόσπασμα

Unum fuisse Homero servum, tres Platoni, nullum Zenoni tradunt. Nemo vero eos miseretur, quod infeliciter vixerint. Menenius Agrippa, qui inter patres ac plebem publicae gratiae sequester fuit, aere collato funeratus est. Atilius Regulus, cum Poenos in Africa funderet, ad senatum scripsit mercenarium suum discessisse et ab eo desertum esse rus; **id senatui publice curari placuit, quoniam Regulus aberat. Scipionis filiae ex aerario dotem acceperunt, quia nihil illis reliquerat pater. Aequum mehercule erat populum Romanum tributum Scipioni conferre, cum a Carthagine semper tributum ipse exigeret.** O felices viros puellarum, quibus populus Romanus loco soceri fuit!

β΄ απόσπασμα

Si marmor illi obtulisses, si viliorem materiam, fecisset tale, quale ex illa fieri optimum posset. Eodem modo sapiens virtutem, si licebit, in divitiis explicabit, si minus, in paupertate; **si poterit, in patria, si minus, in exilio; si poterit, imperator, si minus, miles; si poterit, integer, si minus, debilis. Quamcumque fortunam acceperit, aliquid ex illa memorabile efficiet**.

γ΄ απόσπασμα

Haec est tyrannorum vita, in qua nulla fides, nulla caritas, nulla fiducia benevolentiae stabilis esse potest: tyrannis omnia semper suspecta atque sollicita sunt; nullus locus amicitiae eis est. **Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinium dixisse ferunt exulantem**: «Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram».

Α1. Να μεταφράσετε όσα αποσπάσματα είναι γραμμένα με έντονη γραφή.

Μονάδες 20

ΣΠΟΥΔΗ

Β. Παρατηρήσεις

Β1. Να ελέγξετε την εγκυρότητα των παρακάτω προτάσεων, σημειώνοντας δίπλα από κάθε αριθμό το γράμμα Σ, αν η πρόταση είναι σωστή ή το γράμμα Λ, αν είναι λανθασμένη.

1. Το έργο *Εκλογές* (*Eclogae*) ανήκει στον Πόπλιο Βιργίλιο Μάρωνα και το λογοτεχνικό πρότυπο για αυτό το έργο είναι ο ελληνιστικός Καλλίμαχος.
2. Ο Βιτρούβιος έγραψε το εξειδικευμένο σύγγραμμα *Ab urbe condita* που αποδεικνύει τις προχωρημένες αρχιτεκτονικές γνώσεις και ευαισθησίες της εποχής.
3. Το έργο *Επωδοί* (*Epodi*) ανήκει στον Κόιντο Οράτιο Φλάκκο και έχει ως πρότυπο τον ποιητή Πίνδαρο.
4. Ο Αύγουστος ανέθεσε στον Κόιντο Οράτιο Φλάκκο τη σύνθεση του Ύμνου της Εκατονταετίας (*Carmen saeculare*) για την επίσημη έναρξη της *pax Augusta* το 16 π.Χ.
5. Τίβουλλος, Προπέρτιος και Οράτιος αποτελούν την τριάδα των κορυφαίων Ρωμαίων ελεγειακών ποιητών.

Μονάδες 10

Β2. Να εντοπίσετε στα παραπάνω κείμενα από μία ετυμολογικά συγγενή λέξη της λατινικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νεοελληνικής γλώσσας: λείψανο, αγωγός, δεσπότης, ειδήμων, πιθανός.

Μονάδες 10

Β3.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

- ***servum***: αιτιατική πληθυντικού
- ***nemo***: αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος
- ***aere***: αιτιατική ενικού
- ***senatum***: δοτική ενικού
- ***materiam***: αφαιρετική ενικού
- ***sapiens***: αφαιρετική ενικού και γενική πληθυντικού
- ***exilio***: γενική ενικού
- ***aliquid***: γενική ενικού
- ***tempus***: κλητική πληθυντικού

Μονάδες 9

Β3.β. Να γράψετε τους υπόλοιπους βαθμούς των παρακάτω τύπων: ***infeliciter***, ***optimum***, ***inopes***.

Μονάδες 6

Β4.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο):

- ***fuisse***: απαρέμφατο μέλλοντα
- ***miseretur***: γ’ πληθυντικό μέλλοντα στη ίδια έγκλιση
- ***discessisse***: α’ πληθυντικό οριστικής παρατατικού στην ίδια φωνή

ΠΟΥΔΗ

- ***desertum esse***: β' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου και απαρέμφατο ενεστώτα στην άλλη φωνή
- ***aberat***: β' ενικό υποτακτικής παρατατικού
- ***fecisset***: β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
- ***efficiet***: ο ίδιος τύπος στην υποτακτική
- ***coluntur***: ο ίδιος τύπος στον υπερσυντέλικο
- ***putet***: α' ενικό μέλλοντα στην ίδια έγκλιση
- ***intellexi***: β' πληθυντικό παθητικής περιφραστικής συζυγίας υποτακτικής υπερσυντελίκου

Μονάδες 10

Β4.β. ***metui***: Να αναγνωρίσετε γραμματικά τον τύπο και να τον αντικαταστήσετε χρονικά στη φωνή που βρίσκεται.

Μονάδες 5

Γ1.α. Να προσδιορίσετε τη συντακτική λειτουργία των παρακάτω λέξεων: ***Zenoni***, ***sequester***, ***loco***, ***in divitiis***, ***imperator***, ***ex illa***, ***benevolentiae***, ***tyrannis***, ***simulatione***, ***plerumque***.

Μονάδες 10

Γ1.β. «***Si marmor illi obtulisses, si viliorem materiam, fecisset tale***»: Να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο, ώστε να δηλώνει: i) υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν ή μέλλον ii) υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα για το παρόν.

Μονάδες 6

Γ1.γ. Στην παρακάτω πρόταση να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική: «***Aequum mehercule erat populum Romanum tributum Scipioni conferre***».

Μονάδες 3

Γ2.α. ***exulantem***: να αναλύσετε τη μετοχή με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Μονάδες 3

Γ2.β. Στο παρακάτω απόσπασμα να αναγνωρίσετε τις δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις και να τις αναλύσετε (είδος, εισαγωγή, εκφορά και συντακτικό ρόλο): «***Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum***.»

Μονάδες 5

Γ3.γ. ***Haec est tyrannorum vita, in qua nulla fides, nulla caritas, nulla fiducia benevolentiae stabilis esse potest***: Να εξαρτήσετε την παραπάνω περίοδο από τη φράση *Gaius Sallustius tradebat*…

Μονάδες 3

ΣΠΟΥΔΗ